

SZOMORÚSÁG ÉS ÖRÖM KÖZÖTT

Jn 16,21

Ma, március 8-án, a Nemzetközi Nőnapra emlékezünk. Felidézzük a kint és szomorúságot, az örömet és a boldogságot, ami azzal jár, hogy ember születik a világra. Mindnyájunk nevében mondja a költő: „Virágos ág az asszony élete, tavasszal könnyű szirmokkal tele. Ha jön az ősz, gyümölcsét megszedik, csupasz ágait vad esők verdesik, reszket, amikor tépázza a szél, de belső melege van, akár a vér. S mikor csillogó fátylat szó a hó, s belepi őt a puha takaró, a hantok alatt arról álmodik, hogy tavaszra virággá változik.“

Valóban virágos ág, gyümölcstelen ág, megszedett ág, vadesők verte viharok tépte ág — az asszony élete, de belső melege van, akár a vér, s a télben tavaszról álmodik. A kín és szenvedés árán is mindig az emberért örvendő és érte a legtöbb áldozatot hozó Isten gyermeke az asszony.

Ott van a Biblia első asszonya: Éva. Ő is a szomorúság és öröm között éli életét. Az Ószövetség szerint örömben kezdi életét az első pár ember. Isten gondoskodik mindenről, hogy az Éden-korszak valóban paradicsomi állapot legyen a földön annak, akit képére és hasonlatosságára alkotott. Nem tudnak azonban megmaradni ebben az ingyen boldogságban. Vágynak valami öröme, amiért maguk is tettek valamit, amiért meg kell küzdeni, meg kell szenvedni. Megkapták, amire vágytak. Az Ószövetség elbeszélése szerint büntetésből. Valójában az emberi fejlődés egyik állomásaként. — Orcád verejtékével egyed a te kenyeredet! — Fájdalommal szüld a te gyermekedet! — Ádám vállalja a verítéssel ízesített kenyeret. — Éva is vállalja a kint és a szenvedést — az emberért. Szomorúsága, szenvedése van, amikor Káin érkezik, de hamar elfelejti a kint afelett való örömeiben, hogy ember született a világra. Szomorúsága és szenvedése van akkor is, amikor Ábel érkezik, de újra elfelejti a fájdalmat afelett való örömeiben, hogy újra ember született a világra. Aztán a szomorúság és öröm váltogatja egymást — hiszen a gyermeknevelés ezzel jár, amíg férfiúvá nőnek a testvérek.

Amikor felnőnek a gyermekek, vajon megszűnnek-e a gondok? Vajon az ifjúkor után csak az öröm marad örökös vendégnek Éva szívében? Ó, nem! Mert mint mondják: kicsivel kicsi gond, kicsi szomorúság, naggyal nagy gond, nagy szomorúság jár. Éva szomorúsága akkor nő elviselhetetlen naggyá, mikor egyenletlenség támad a fiai között. Nem beszél a Biblia róla, hogy mekkora volt az anyai szív keserve, amikor a kisebbik fiúnak meg kellett halnia. Nincs megírva a gyermekét vesztett anya fájdalma, mert arra nincs szó és nincs fogalom még a Biblia írója lelkében sem. A tenger mélységét meg lehet mérni, de erre nincs mérték.

Éva fájdalmát csak azzal tudta Isten elviselhetővé tenni, hogy új vigasztalót küldött, a harmadik fiút. Séth születése is szenvedéssel, kinnal járt együtt. De elfeledkezett a szomorúságról újra, amikor látta,

hogy egy emberi élet lett a bére, jutalma az ő önként vállalt szenvedésének.

Aztán jött a sok öröme a sok bánat, a sok bánatra a sok öröm, míg végre a hantok betakarták, s a téli hó alatt is tavaszról álmodhatott.

A nő sorsa folytatódott Éva után is a bánat és a boldogság között. Mekkora öröme volt Hágárnak, mikor fia született, Izmael! Aztán mekkora volt szomorúsága, mikor eltaszította magától az apa fiastól. Egy kevés élelemmel és vízzel kitette a sivatagba, a halál torkába mindkettőjüket, sorsukra bízva őket. A gyötrelmes óra hamar el is jött. Elfogyott a víz és a fiú elalélt a szomjúságtól. Ám az Isten gondviselése nem hagyta el az anyát, az elbírhatatlan szenvedései közepette. Amikor Hágár tébolyító fájdalmában elszaladt, hogy legalább ne lássa gyermeke rettenetes halálát, egy forrást pillantott meg. Megelevenedett a fiú. Az anya öröme felváltotta az előbbi bánatot. Azóta is hirdeti az Írás, hogy nem kell a reményt elveszíteni: Istenben kell bízni — és ő a halálos szomjúságra forrásvizet fakaszt, örömforráshoz vezet a gyermekeit.

Mekkora öröme volt Jókebédnek, Mózes édesanyjának, amikor fia született. De milyen kevés ideig tartott ez az öröm. Hisz rádöbbsent hamar a kegyetlen parancsra, hogy minden zsidó újszülött fiút el kell pusztítani. Elhatározza, hogy el fogja rejtteni gyermekét, s titokban mégis felneveli. Gyékény kosarat fon, puha fészekként kibéleli, beleteszi fiacskáját és a Nílus-parti nádasban elrejtí. A többit Istenre bízva, s aki benne bízik, nem csalatkozik. Arra jár a fáraó lánya kíséretével. Észreveszi a kicsi fiút. Csak éppen egy jóra való dajkát kapjon, ő fel fogja nevelni. Jókebéd mindjárt jelentkezik is; így lesz saját gyermeke szoptató dajkája. Aztán jött egyik öröme a másik után, s egyik bánat után a másik, míg az ő élete is visszahanyatlott a föld porába, ahonnan vétetett, hogy minden télben tavaszról álmodják.

Mekkora öröme volt Jefte feleségének, mikor lánya született. És mekkora bánat szakadt rá, mikor már tündérszépére felnevelte. Az apa kemény harcokban edzett férfi volt, de leányát éppen úgy szerette, mint az anyja. Sokszor mutatott be Istennek hálaáldozatot érte, és megvédte volna még az oroszánok ellen is. Mégis önmaga okozta leánya halálát. Egyik csatája előtt megfogadta, hogy ha győz, azt fogja égő áldozattal Istennek feláldozni hálája kifejezéséül, aki udvaráról elsőnek szalad eléje. Mindenre gondolt, csak arra nem, hogy éppen forrón szeretett egyetlen leánya siet elébe gyermeki csókkal köszönteni győztes édesapját. Amikor meglátta leányát, tépni kezdte fájdalmában ruháját, átkozni önmagát e könnyelmű fogadásért. De az ígéretet teljesíteni kellett.

Az apa fájdalmánál csak az édesanya fájdalma volt nagyobb.

— Ó fájdalom, asszonyok fájdalma, mekkora a te mélységed! — Ó szeretet, édesanyai szeretet, mekkora örömet érdemelnél fájdalom helyett. S hányszor mégis kínszenvedés a jutalmad, ámi.

— Ha kérdeznénk, mit kívánsz ünneplésül, ami meghozná méltó boldogságodat, csak egyet mondanál: Béke! Ne legyen többé Káin-háború. Ne legyen többé irigységszülte háború. Ne legyen többé Faraó-háború. Ne legyen többé Jefte-háború. Ne legyen semmiféle háború. Béke, béke, béke legyen!

Egy asszony szavait idézem:

Nagy ősi vágy az asszonyok szívében, hogy átöleljünk minden megszégyent: hogy a szeretet forró kráterében egygé forrasszunk minden

nemzetséget; hogy ne legyünk többé már gyöngék, elhagyottak, prédái a kegyetlen viharnek, mint magános országutak fája! Kell, hogy a szívünk egymást megtalálja! Ha bőrünk barna, sárga vagy fehér, ereinkben egyként piros a vér s kezünk szorosán egybekapcsolódva, a földgolyót védőn átkarolja, mint egy végtelen élő koszorú, hogy ne legyen többé már háború.

Ezt a világbékét csak apák és anyák együtt vívhatják ki. A férfi-női egyenjogúságnak már a múlt század elején olyan szószólója volt, akinek neve ma is él ódaköltészetünkben: Berzsenyi Dániel. 1815-ben írta Dukai Takács Judithhoz: „Azok, kik embert szülnek és nevelnek, kik életünknek gyöngé bimbóit dajkáló karral őrzik forró keblükben s véröknek édes nedvével itatják; kik szebb korunknak ékes napjain rózsás kötéllel kapcsolnak magukhoz s lelkünket édes érzésben feresztik; kik ősz-korunkban reszkető fejünket ismét ölükbé vészik s dajkáló karral vezetnek életünk véghatáraihoz s ölelve tesznek át a halál ölébe — — nagy és dicső cél van nekik feladva! Mit vesztett a föld gyermeke, hogy a teremtés ily becses alapját (kinek szívéhez szívünk van adva), játéka kénye rabjává alázta! Int a dicső táj! Járd zengő ajakkal! Vezessen érző kebled Istene! Ölelje mirtusz barna fürtidet! Az égi Múzsák és Gráciák ölen álmodd el élted rózsálmait!”

Százötvenéves kívánság. S még ma sincs a világon mindenütt betöltve. Célkitűzésnek most is nemes feladat. Anyák, volt anyák, leendő anyák és ti, kiknek még az az öröm sem adatott meg, hogy sok szenvedések jutalmára ember szülessék e világra, fogadjátok el e napon imádságunkat, ünneplő szívünket. Virágos ág, gyümölcstelen ág, megszedett ág, vadesök, viharverte ág, téli hó alatt virágról álmodó ág! Áldjon meg téged az Isten! Ámen.

ADORJÁNI R. KÁROLY

ÉLETÜNK A FA SORSA

Jer 17,7—8

Duzzad a rügy az ágon, fakad az élet a fa törzsében, hogy újra szívünkbe tudatosítsa Isten örök törvényét: az élet soha meg nem szűnik. A fa lombja ráborul a Biblia világára is. A leírás szerint már a teremtés harmadnapján így szólt az Úr: hajtson a föld gyümölcsfát, amely gyümölcsöt hozzon az ő neme szerint. Az Ószövetségben az első emberpárt az Édenkert fái táplálják, védik. Mózes a szövetség táblái számára díszes ládát készítetett. Szigorú parancsba hagyta meg a honfoglalásra készülő népnek: „mikor valamely várost hosszabb ideig tartasz körülzárva... hogy bevegged azt, ki ne veszítsd annak egy élőfáját sem... emberé a mezőnek fája.“ A galamb olajfa zöldellő ágát hozta Nőének, jelezvén vele az özönvíz végét. Salamon, a bölcs király Libanon sudár cédrusaiból építette az Úr hajlékát. Illés próféta a pusztában álló ma-